

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

בבא בתרא כב-ב

עניין: מעשה דרב

אדא בר אבא

דברי תורה (מונקאטש) מהדרה תליתאי אות לב

והענין מבואר יותר מפי הנ"ל, ואין כאן מקום להאריך.

רב אדא גרם לרבנן ביטול תורה זרביס

בבא בתרא שם, דהעובדא הוי דרב נחמן בר יצחק הוי ריש כלה דורש ברבים, וכל יומא מיקמי דניעול לכלה מרהיט בהדיה רב אדא בר אבא לשמעתיה והדר עייל לכלה, ההוא יומא נקטוה וכו' אדחכי נגה ליה לרב נחמן בר יצחק ולא אתי רב אדא בר אבא. היינו שהחשיך היום ולא בא רב אדא, אם כן גרם לו ביטול תלמוד תורה דרבים, ואז גם המלאכים שנהנין מתורה שלו ברבים הקפידו. על כן שפיר מסתברא להגמרא דרק רב נחמן בר יצחק ענשיה, מה שאין כן אלו הקודמים כגון רב דימי דפסיד ליה (רב אדא) הגרוגרות שלא יוכל למוכרן בשוק, אבל לא ביטלו מתורה, וכן מה שדיבר על אביי, וכן מה דאמר רב אדא לטבחי שיתנו לו מקודם בישרא מיקמי שמעיה דרבא דאנא עדיפנא מיניה, (עיין שם בגמרא כל זה), לא גרמו להם ביטול תורה להדיא. מה שאין כן רב נחמן בר יצחק דגרם לו ביטול תורה דרבים, על כן מסתבר דרק רב נחמן בר יצחק וכו' כנזכר לעיל. ואתי שפיר ונכון דברי הגמרא:

מהרש"א

כבוד רב יוסף כלל וגם כבוד אב"י י"ל דהשתא לא זולזל כ"כ אלא משום דנהלכות מועטות הלכה כאב"י לגבי דרבא זיע"ל קג"ס אמר כן אדגרמימו גרמי זי כו' ומוסרנייה דלין כחושנייה דלין וק"ל:

עונש המצער לצדיק הוא מהמלאכים הנבראים מתורתו ומצוותיו

או יאמר יותר מכוון מה דמסתברא ליה להש"ס דרק רב נחמן בר יצחק ענשיה בעובדא דשם. על פי שסיפר לי ידיד נפשי הגאון מה"ר אליעזר צוקער ז"ל ראש בית דין קהלה קדושה בערענגסאז, בשם אאזמו"ר הגאון הקדוש (מהר"ש) זי"ע אב"ד פה קה"ה, כי סיפר פעם אחת בשם צדיקים רבותינו, שענשו לאחד בהקפדתם. ושאל אותו אז אחד השומע, הלא כתיב (משלי יז, כג): 'גם ענוש לצדיק לא טוב'. והשיב לו אאזמו"ר, הן אמת כי הצדיק לא יענישו, רק המלאכים אשר נזונים ונבראים מהתורה ומצוות של הצדיק, וכשזה המצער מכבדו מתורה ועבודה על ידי הצרות ורדיפות או חלישות הדעת שעושה לו, ואם כן חסר מהמלאכים (באותו זמן) תורתו ועבודתו שהם מתפרנסים ממנה, כי על כן יקפידו ויענשו לאותו המצער, עד כאן דבריו הקדושים.

בן יהודע

שם, מאן דלא שטייה לאונייתיה דמלאך דארוס, לא לשהייה לאונייתיה. הדבר יפלא, מה לו לרב יוסף להזכיר אונאה של מלך ארוס, דוגמה לדבר זה דרב דמי, ה"ה לו לומר לו הנה ה' נלכ על חמת אכך וכירו אכך. ונ"ל בס"ד ע"פ מ"ס רבינו מהרש"ו ז"ל, בשער הגלגולים שם, וז"ל, א"ל מורי ז"ל, כי חזקיהו המלך ע"ה לא מלא שנותיו, ואע"פ שהוסיפו לו ט"ו שנים משלו הוסיפו לו, ועדיין חסרו לו שנים אחדות, ושאר שניתיו השלימם רב דמי מנהרעא ה"ה, כי הוא היה גלגול חזקיהו המלך ע"ה, בלתי שום ניוץ אחר עמו, אלא הוא לבדו, וז"ש חזקיהו ה"ה אמרתי בך פ"י ימי אלכה וכו' פוקדתי יתר שנותי, כי ברב דמי ה"ה שאל שניתיו ושאל ימיו עכ"ל, נמלא רב דמי היה גלגול חזקיהו המלך ע"ה עמו בלתי עירוב ניוץ אחר, לכך הביא דוגמה לאונאה שלו מאונאה דמלך ארוס, שהיה מלך גוי ולא הטהר אונאתו, וכ"ש שאלה מלך ישראל לא לשהייה לאונאה:

ניצוצי אור

כ"ב ע"א. רב דימי מנהרדעי אייתי גרוגרת בספינה, אמר ליה ריש גלותא לרבא פוק חזי אי צורבא מרבנן הוא נקט ליה שוקא, א"ל רבא לרב אדא בר אבהו פוק תהי ליה בקנקניה כו', א"ל בין דירי לרבא איבא טובא מיהו ע"כ אנא רבך ורבא רבה דרבך כו' אתא לקמיה דרב יוסף כו'. בספרי לחקר דרכי התלמוד וחדותיו מחקר כ"ה התפלאתי בקביעת זמנו של רבא שכידוע רבא חי רק ארבעים שנה, ומאם י"ד שנה שמלך אחר אביי, נמצא שבזמן הסתלקותו של אביי היה בן כ"ו שנה, והנה אביי מלך אחרי רב יוסף י"ג שנה (ע' סה"ד ח"א ד' אלפים צ"ט), ובכן היה רבא בשנת פטירת רב יוסף בן שלש עשרה, ומהעובדא שלפנינו כאן משמע שבעוד רב יוסף בחיים היה רבא כבר אישיות מפורסמת. שבראות רב דימי לפניו אדם חריף שאל "מר ניתו רבא ז", ורב אדא בר אבהו התייחס שהוא תלמידו של רבא שהגהו רב רבנן, ולהאמור הלוא בחיי רב יוסף טרם בא רבא לכלל איש מבוגר, פחות מבן י"ג שנה, ויתר מכן הלוא מבואר בכתובות ס"ג א שרב יוסף בריה דרבא שדריה אבותו לבי רב לקמיה דרב יוסף, ורב יוסף זה בנו של רבא היה אז. כבר נשוי אשה כמסופר שם שהלך לראות אנשי ביתו ושמע אבותו ונפק לאפיה וראה במחקרי הזכר בסופו בהערה.

SPONSORED LZ" N
AHARON BEN YAAKOV SHALOM • LEAH BAS YITZHAK

